

MEESTER PLUIM EN HET PRAATPOEDER

Leesexemplaar

Meester Plum en het praatpoeder

Marc de Bel

Met illustraties van Jan Bosschaert

Veertiende druk: september 2019

© 2019, Marc de Bel en Van Halewyck

Van Halewyck maakt deel uit van Pelckmans uitgevers nv

www.pelckmansuitgevers.be

Brasschaatsteenweg 308, 2920 Kalmthout, België

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder de uitdrukkelijke voorafgaande en schriftelijke toestemming van de uitgever, behalve in geval van wettelijke uitzondering. Informatie over kopieerrechten en de wetgeving met betrekking tot de reproductie vindt u op www.reprobel.be.

All rights reserved. No part of this book may be reproduced, stored or made public by any means whatsoever, whether electronic or mechanical, without prior permission in writing from the publisher.

D/2019/7104/93

ISBN 978 94 6383 070 6

NUR 282

belirium.be

vanhalewyck.be

 [vanhalewyck](https://www.facebook.com/vanhalewyck) [vanhalewyck](https://twitter.com/vanhalewyck) [van_halewyck](https://www.instagram.com/van_halewyck)

A black and white illustration of a man with a beard and glasses standing next to a tree, with a dog in the background. The man is wearing a shirt and trousers. The dog is running in the distance. The background shows a landscape with hills and a tree.

Marc de Bel

MEESTER PLUIM
en het
praatpoeder

Van Halewyck

... it is the evening of the day
I sit and watch the children play
doing things I used to do
they think are new

THE ROLLING STONES

De muziek die je in dit boek hoort, is van:

Sonny & Cher (*Sing c'est la vie, I Got You Babe...*)

The Beatles (*Michelle, Nowhere Man...*)

The Rolling Stones (*As Tears Go By, Satisfaction...*)

Simon & Garfunkel (*Scarborough Fair, Sound of Silence...*)

Elvis Presley (*Are You Lonesome Tonight?...*)

The Mama's and the Papa's (*Monday, Monday...*)

W.A. Mozart (*Requiem KV626*)

Bob Dylan (*Forever Young*)

en vele andere oude hits.

Zoek deze muziek thuis op, of kijk eens tussen de platen en cd's van je ouders. Als je ze niet vindt, luister dan terwijl je dit boek leest naar de hits van nu waar jij van houdt.

Want eigenlijk is dat bijna precies hetzelfde.

Dit verhaal speelt zich af in een tijd waarin telefoontoestellen nog draaischijven hadden, waarin muziek werd opgenomen op cassettes, tv-toestellen nog geen kleurenschermen hadden, computers nog groter waren dan wasmachines en een selfie nog een scheldnaam voor een ijdeltuit was.

1

Iedereen is inderdaad al weg. Zelfs de grafdelver is klaar met zijn werk en verlaat het kerkhof terwijl ik de auto parkeer naast de grote beukenhaag waaruit ik vroeger zoveel meikevers heb geschud. Hij tikt even tegen zijn vuilgroene pet, als groet. De torenklok van het oude kerkje slaat halfeen.

Ik ben twee uur te laat. Maar ik haast me niet. Niet meer. Kun je te laat komen op een begrafenis?

Ik schakel de motor uit en blijf rustig achter het stuur zitten. De haag en de twee grote linden met het smeedijzeren hek ertussen lijken in al die jaren niets veranderd. De pastorie heeft er een garage bijgekregen, daar waar we vroeger door het gat in de doornhaag kropen om kersen te jatten. En perziken, waarvan het sap langs je kin en vingers liep als je ze te vlug opat, achter het gedenkteken van de oorlogsslachtoffers, vooraan op het kerkhof. Een blonde tiener brult voorbij op een Honda 125. Hij draagt een shirt zonder mouwen en geen helm. Ik stap uit en loop langs de beukenhaag – het is eind juni, te laat voor meikevers – naar de ingang van het kerkhof, waar geen levende ziel meer te bespeuren valt. Te laat? denk ik. Misschien ben ik geen twee uur, maar twintig jaar te laat...

'Ik ben er over vijf minuten', had de garagehouder gezegd aan de telefoon. Het waren er precies veertig geworden. Hij had zelf pech gehad onderweg, maar zou me nu vlug uit de nood helpen. Na twintig minuten sleutelen bleef de motor echter nog steeds even stom. Op de vraag of hij mij een andere wagen ter beschikking kon stellen, had hij met zijn bolle hoofd nee geschud.

‘Niet nodig, meneer, ik geloof dat ik het nu wel gevonden heb.’

‘Dat is dan in elk geval niet te vroeg’, snauwde ik. ‘Ik moest naar een begrafenis om halfelf en ik heb zeker nog een halfuur rijden voor de boeg!’

‘Aha! Dit is de boosdoener!’ zei de klungelaar triomfantelijk. Ik kreeg weer wat hoop toen hij iets wat eruitzag als een platgereden tennisbal onder mijn neus duwde. Het ding stonk naar olie en benzine en was vies en vettig, maar de dikke garagehouder keek er liefdevol naar.

‘Mooi’, zei ik. ‘Herstel het dan.’

‘Herstellen, meneer? Hier is geen herstellen aan, dit moet vervangen worden. Misschien heb ik er eentje liggen in de kofferbak. Ogenblikje...’

Hij slofte naar zijn aftandse rammelkar en dook in de kofferbak. Die puilde uit van roestige motoronderdelen, waartussen de garagehouder schoolslag begon te zwemmen. Ik keek voor de zoveelste keer op mijn horloge en stak een nieuwe sigaret aan.

‘Nee, toch niet’, mompelde hij toen hij weer boven kwam. ‘Maar geen nood, meneer, ik haal er snel eentje. Ben zo terug.’

Hij wrong zijn honderdveertig kilo’s achter het stuur en liet me achter in een zwarte, stinkende wolk uitlaatgas. Een halfuur en zes sigaretten later was hij terug. Ik had het ondertussen opgegeven. Ik was nu, hoe dan ook, toch te laat. Wonder boven wonder paste het stuk en tien minuten later kon ik mijn weg verderzetten. Echter zonder haast nu, maar genietend van het landschap dat naarmate ik mijn doel naderde meer en meer herinneringen opriep.

In je eigen leven kom je nooit te laat, Alf, dacht ik.

Het oude smeedijzeren hek piept nog net als vroeger. Ik loop het oorlogsgedenkteken voorbij.

Het grind van het wandelpad is nieuw en knarst vreemd onder mijn voeten. Ik zie al van ver de hoop verse aarde, bedekt met de vele kleurige kransen. Ik ruik hem zelfs. De kerkhofaarde ruikt nog altijd hetzelfde. Het geluid van het knarsende grind knerpt nu in mijn oren, luider en luider! Tot het plots stopt. Op het voorlopige houten kruis is met een punaise een briefje geprikt, waarop iemand met balpen heeft geschreven: 'Van Johannes Pluym'.

Meester Pluim, zoals Free en ik hem noemden. Een jaar lang zat ik bij hem in de zesde klas, het laatste jaar dat hij les gaf. Hij was toen al een eind in de vijftig. Maar dat zag je alleen aan de rimpels in zijn voorhoofd en aan de altijd ongekamde, lange, grijze haren. Achter de glazen van zijn bril blonken dag in dag uit dezelfde pretoogjes. Hij kon kijken als een kleuter, lachen en berispen met zijn blik. Je had het gevoel dat hij dwars door je heen keek. Liegen had dus geen zin. Eerlijkheid was voor hem de grootste deugd, samen met liefde voor de natuur, waarvan hij soms alle geheimen leek te kennen. Hij wist dingen over dieren te vertellen die je in geen enkel boek aantrof. Wat honden dromen, bijvoorbeeld, of wat katten doen als ze 's nachts rondzwerfen over de daken. Wat vogels voelen als ze in duikvlucht naar beneden suizen en wat muizen zoal over mensen weten te vertellen.

Meester Pluim was eigenlijk een zonderlinge man. Je zag hem zelden buiten de schooluren. Hij verliet haast nooit het grote herenhuis aan de rand van het dorp. Hij woonde er samen met enkele honden, een oude kat en een knorrige papegaai. Men zei dat hij vegetariër was, zelf zijn groenten en fruit kweekte en bijen hield in zijn enorme tuin. Er werd ook gezegd dat hij een hele bibliotheek met oude boeken had en dat hij 's nachts soms, bij volle maan, naar het Loombos trok. Voor de rest wist men weinig af van het privéleven van meester Pluim.

Er hing een bordje aan het grote hek waarop hij in keurige letters had geschilderd: 'Elke bezoeker hier brengt vreugde, sommigen door te komen, anderen door te gaan.' En hoewel je er altijd even hartelijk werd ontvangen, kreeg meester Pluim weinig bezoek van volwassenen. En wie er zeker geen voet meer binnenzette, was eerwaarde zuster Magdalena, van het klooster naast de school. Niet dat ze ruzie had gemaakt met meester Pluim — die maakte nooit met iemand ruzie — maar voor geen geld ter wereld wilde ze nog eens oog in oog komen te staan met een blote meester Pluim. Zoals die keer, toen ze in het dorp oude kleren voor de arme kindjes ophaalde. Die bewuste snikhete dag had ze al viermaal bij meneer Pluym aangebeld en stond ze net op het punt om weg te gaan, toen ze iemand in de grote tuin uit volle borst hoorde zingen. Daarom besloot ze maar achterom te gaan. Misschien had meneer Pluym geen kleren voor de arme kindjes, ze wilde hem toch in elk geval persoonlijk bedanken voor die mand lekkere pruimen die hij een dag eerder naar het klooster had gebracht. Het gezang kwam uit een van de fruitbomen in het midden van de boomgaard. Ze liep ernaartoe en kreeg zo de schrik van haar leven toen ze bij het omhoogkijken tegen het blote achterste van meneer Pluym aankeek, die bezig was pruimen te plukken om jam van te maken. Ze slaakte een luide gil, sloeg een kruisteken of zeven en kon nog net op tijd opzij springen voor de naakte man die door de gil uit zijn evenwicht was geraakt, een tak had gemist en als een vliegende Adam naar beneden kwam gedonderd. Hoe ze in het klooster was geraakt, herinnerde eerwaarde zuster Magdalena zich naderhand niet meer, maar de buil op haar hoofd — van een bijna volle mand pruimen — was voor haar het pijnlijke, tastbare bewijs dat ze dit alles niet had gedroomd.

En omdat ze lange tijd geen woord sprak, dacht iedereen aan een zonnesteek, maar dan wel een zware, een die builen naliet.

Ik vergeet nooit hoe meester Pluim schaterde toen hij dit aan Free en mij vertelde, die dag dat we zijn Geheim ontdekten, twintig jaar geleden...

Twintig jaar geleden...

2

Hij deelde het laatste rapport uit en ging zitten. Het werd muisstil in de klas. Iedereen wist wat er nu zou volgen.

‘Zo, jongens en meisjes, dat was het dan. Jullie hebben allemaal erg flink jullie best gedaan dit jaar.’

Hij kuchte even.

‘Zes jaar lang zijn jullie hier samen naar school geweest, maar na de vakantie gaat iedereen zijn eigen weg.’

Hij keek de klas rond, je kon een speld horen vallen.

‘Sommigen zullen elkaar nog wel zien, anderen gaan misschien zelfs naar dezelfde middelbare school, maar toch zal het nooit meer zijn als nu.’

Ik keek voorzichtig naar Free en Nena. Voor ons was dit geen dag van afscheid, integendeel, het clubhuis wachtte al vol ongeduld op ons. We...

‘Ach’, glimlachte meester Pluim. ‘Elk jaar hou ik deze speech en elk jaar vind ik hem veel te gewichtig.’

Zou hij weten van het geschenk in de kast? dacht ik.

‘Vandaag zitten jullie hier voor de laatste keer. Ook voor mij is dit een speciale dag. Maar dat weten jullie waarschijnlijk wel.’

De hele klas glimlachte begrijpend, als grote, wijze kinderen.

‘Ik ga dus met pensioen...’

Dit was het teken! Zodra het woord ‘pensioen’ viel, zouden wij met z’n allen beginnen zingen.

‘Lang zal hij leven! Lang zal hij leven!’

Iedereen sprong op en begon in de handen te klappen. Nena

liep naar de kast en haalde er, met enige moeite, het grote pak uit. Ze gaf het aan meester Pluim, onder een luid applaus, dat nog daverender werd toen ze hem heel voorzichtig ook drie zoenen gaf.

Ze keerde met rode wangen terug naar haar plaats.

‘Meester Pluim heeft geluk’, fluisterde ik haar toe. Ze lachte, nog steeds verlegen, want ze wist dat ik meende wat ik zei, ook al was het plagend bedoeld. Het werd weer muistil toen meester Pluim ons een voor een aankeek. De eeuwige pretoogjes blonken meer dan ooit.

‘Openmaken, meester!’ riep er een.

‘Ja, meester!’ zeiden er nog een paar.

Meester Pluim opende voorzichtig het grote pak. Wij wisten allemaal wat erin zat: een vijftigliterfles. Want toen we in het begin van het schooljaar wijn hadden gemaakt in de klas, had Sam bij het overhandigen meester Pluims vijftwintig-literfles van de lessenaar gestoten. Gelukkig was die toen bijna leeg. ‘Dat hoefden jullie echt niet te doen’, zei meester Pluim ontroerd. ‘Ik...’

Eventjes kreeg hij het moeilijk, en toen hij hardop mijn briefje las dat we erbij hadden gestopt, trilde zijn stem.

Meester Pluim,

U verlaat net als wij de zesde klas,

we vergeten nooit hoe fijn het bij u was!

Rekenen, lezen, uw verhalen over de natuur

en hoe we zonder fouten moeten schrijven,

we verveelden ons geen uur.

We hopen dat u altijd jong zult blijven!

Ik had lang gearzeld bij dat laatste zinnetje. De bel rinkelde extra luid het schooljaar uit. Iedereen nam zijn boekentas in de linkerhand en schudde met de andere die van meester Pluim.

Hij schudde alle handen even hartelijk.

Ik wilde de laatste zijn om afscheid te nemen en treuzelde met opzet wat langer bij het pakken van mijn boekentas.

‘Tot morgen in het clubhuis, Alf’, fluisterde Free.

‘Ja’, knikte ik.

‘We zullen het eerst grondig moeten opruimen’, zei Nena. De klas liep leeg. Ik sloot de rij.

‘Dag meester’, zei ik.

‘Dag Alf’, antwoordde hij. ‘Ik vond je gedichtje heel mooi. Dank je wel.’

Pas nu zag ik dat de pretoogjes vochtig waren. Ik voelde me erg onwennig. Hij bleef mijn hand vasthouden. Vóór mij leek daar plots een heel andere meester Pluim te staan.

‘Je bent altijd welkom, Alf’, zei hij. ‘En kom gerust achterom als ik niet opendoe, want ik heb momenteel nogal veel werk in de tuin en aan de bijenkasten.’

‘Ja, meester’, antwoordde ik.

Ik liep met een brok in mijn keel de trap naar beneden af, terwijl achter mij meester Pluim de deur van zijn klas dichtdeed.

3

Wij hadden ons clubhuis op een van de vele kleine zoldertjes van de oude brouwerij, naast het wijkcafé waar Nena en Tommy woonden. De brouwerij werd sinds het overlijden van de brouwer, enkele jaren geleden, niet meer gebruikt. Met uitzondering van een of ander verliefd paartje dat er kwam vrijen, zag je er geen hond of kat. Het krioelde er dan ook van de muizen. Dat was een van de redenen waarom mevrouw Koolders, de nog vrij jonge weduwe, sinds de begrafenis van haar man geen voet meer in het grote gebouw achter haar huis had gezet. Een andere reden was dat ze het veel te druk had met het zoeken naar een nieuwe echtgenoot. Voor ons was het dus een ideale plek, waar we ongezien bij elkaar konden komen via een achterdeurtje van de brouwerij. Free woonde aan het ene en ik ongeveer aan het andere eind van de straat. Café De Zon bevond zich zowat in het midden. Vanuit Nena's kamer kon je de achterste helft en de grote, hoge schoorsteen van de brouwerij zien. Dat was makkelijk voor haar, want als Free of ik als eerste in het clubhuis kwamen, dan staken we de vlag door het grote dakraam. Zo wisten Nena en Tommy dat we er waren. Achter de brouwerij had je eerst het keurig onderhouden tuintje van Selavie, een oude, norske suikertante van Free. Daarachter, van elkaar gescheiden door een twee meter hoge muur, lag de reuzegrote tuin van meester Pluim. Die was wel honderdvijftig meter lang en half zo breed en stond boorde-

vol fruitbomen met daarachter, dicht bij het herenhuis, de moestuin met de bijenkasten. Maar dat kon je allemaal niet zien vanuit Nena's kamer. Wél vanaf het dak van de brouwerij. De laatste dertig meter van de tuin, net achter de hoge muur, liet meester Pluim opzettelijk verwilderen. Althans volgens Selavie, die een hekel had aan onkruid en elke week de ronde deed in haar tuintje, met de herbicidespuit in de aanslag. In feite zorgde meester Pluim ervoor dat zijn bijen zich te goed konden doen aan het stuifmeel van kruiden die ergens anders nooit de kans kregen hun bloemen te laten bloeien.

Café De Zon kreeg heel wat jonge klanten over de vloer. Die kwamen niet voor Nena, maar voor haar vier jaar oudere zus Elsy, die heel knap was. Ook mijn broer Hans was smoorverliefd op haar.

Sommige van die grote kerels scheurden, om indruk te maken, razendsnel met hun motorfiets door de straat. Maar niet alleen daarom was de straat niet zo veilig voor ons. Wij waren bovendien gemakkelijke slachtoffers voor die opscheppers.

Free en ik werden vaak achtervolgd. We kenden beter dan wie ook de kleine paadjes, de binnenwegjes, de gaten in de hagen en de geheime schuilhoekjes van de buurt. Vooral die 'buitenlanders', zoals wij ze noemden, die van andere dorpen kwamen, konden ons nooit grijpen. Veel gevaarlijker waren de vrienden van mijn broer. Zij kenden de straat ook vrij goed. Vorige week nog hadden ze Free gepakt en uitgeschud. De twee euro voor de clubkas was op die manier via Richie in de jukebox van het café verdwenen.

Richie was de grootste van de jongeren die De Zon als stamcafé hadden. Een echte ploert, altijd in het gezelschap van zijn knecht, Stef, die wij de Breedsmoelkikker noemden omdat hij altijd zo'n grote mond opzette als hij bij Richie was. Wim was de derde van het gangstertrio. Een echte meeloper, die alleen door Richie werd geduld omdat hij veel zakgeld kreeg. Wij moesten dus steeds extra voorzichtig zijn, wilden we ons clubhuis geheimhouden.

Tommy had, als broertje van Elsy, niets te vrezen op straat. Integendeel, hij werd vaak getraakteerd op chocolade, chips of cola. Free en ik vonden dit maar laf, maar we zwegen erover. Tenslotte gingen we 'bij Tommy spelen' om bij Nena te kunnen zijn...

4

Er was nog niemand, dus ik stak de vlag door het dakraam. Ik had hem vorige vakantie zelf gemaakt uit een oud laken. Daarop had ik een gele maan in een blauwe lucht geschilderd, met daaronder de naam van de club, De Maanridders. Het zou een prachtige dag worden, de vroege zonnestrallen verwarmden nu al het kleine zoldertje. Duizenden stofjes, afkomstig van de vlag, dansten in het bundeltje zonlicht dat door het gaatje in het dak naar binnen viel. De kauwgom die we hadden gebruikt om het gaatje te dichten, was eruit gevallen. Er diende inderdaad eens flink opgeruimd te worden. Ik ging zitten op een van de stoelen die we van lege bierkragen hadden gemaakt, maar voelde dat de kussens ervan nattig waren. Een muffe geur steeg op. Hier en daar, waar de golfplaten samenkwamen, lekte het dak. Kauwgom was nutteloos gebleken en daarom lieten we het zo. In de grote vakantie regende het toch zelden. Ik legde de kussens naast het dakraam op het dak in de zon en zag Nena voor het raam van haar kamer staan. Ze zwaaide, ik zwaaide terug. Op dat moment ging de deur van het clubhuis open en Free verscheen met Sajette, zijn dikke grijze kater, onder zijn arm. 'Hello!' groette hij en hij gooide het logge beest in mijn richting.

Ik sprong opzij en de kater belandde op de bierkragenkussensstoel tegen de muur onder het dakraam. Een wolk van stofjes dwarrelde omhoog.

‘Dag Free’, antwoordde ik.

‘Die kan helpen bij het muizenvangen’, zei hij.

‘Daarvoor is hij veel te dik en te traag’, spotte ik.

‘Nee hoor, wacht maar es tot hij er eentje te zien krijgt. Hij is dik omdat hij gerestiliseerd is, maar hij is nog even snel.’

‘Gesteriliseerd, Free’, verbeterde ik.

We hoorden iemand de trap naar de zolder opkomen. Het was Tommy. Hij stak net het laatste stuk chocolade in zijn mond toen hij naar binnen kwam. Tommy was een grote snoeper, maar mager als een lat en groter dan Free en ik, hoewel hij een jaar jonger was.

‘Komt Nena niet?’ vroeg Free.

‘Jaja’, mompelde Tommy, ‘ze is daar.’

Hij gooide zijn lange lijf in een hoek, nam een strip uit het gele kastje en begon te lezen. Tommy las alleen strips waarin dikke jongens dom en naïef en bijgevolg altijd de pineut zijn. *Billie Turf* vond hij heerlijk.

Nena kwam nu ook het clubhuis binnen. Ze droeg een shirt waarop ze zelf in grote letters haar naam had geborduurd en een spijkerbroek. Haar lange kastanjekleurige haar was samengebonden in een paardenstaart.

‘Dag Alf, dag Free’, knikte ze.

Ze ging zitten en nam Sajette op haar schoot. Die begon meteen hardop te spinnen.

‘Wat ruikt het hier muf’, snoof ze.

Tommy schoot in een luide lach.

‘Hou op met lezen, Tommy!’ riep Nena en ze sloeg het boekje uit zijn handen.

‘Héé!’ protesteerde Tommy, maar hij liet zijn boek liggen.